Desenvolupament instrumental, social i emocional en infantil

written by Francisco Orgilés | 7 de March de 2024

Tertúlies literàries dialògiques

Quan en un centre educatiu ens proposem realitzar tertúlies literàries dialògiques (TLD), pot ser que ens sorgisquen alguns dubtes molt freqüents: com començar a fer-les, per què es fa servir literatura clàssica o si és possible fer-les en edats primerenques com a l'etapa d'educació infantil.

En este darrer aspecte, l'estudi *"Promoting high-quality interactions among early childhood education minority students: a case study of dialogic literary gatherings"*, publicat el novembre de 2023 a la revista Literacy, tanca un buit en la literatura científica centrant-se en com el desenvolupament de tertúlies literàries dialògiques (TLD) influïx en l'etapa d'educació infantil, analitzant les interaccions instruccionals, socials i emocionals que es desenvolupen a un barri amb risc d'exclusió.

En este article es van analitzar classes d'educació infantil on s'implementen pràctiques educatives d'alta qualitat que impliquen interaccions que involucren l'alumnat utilitzant formes lingüístiques i actes comunicatius efectius; on es desenvolupa la **lectura dialògica**, estratègia que ha demostrat un impacte positiu que facilita l'adquisició de vocabulari, la producció d'habilitats narratives i l'alfabetització emergent.

En estes classes es realitzaven les TLD en **quatre fases diferents**:

1. **Preparació:** el professorat tria l'adaptació del llibre de literatura clàssica, el fracciona per sessions, utilitza material de suport com ara titelles o *flashcards* i organitza l'alumnat en grups heterogenis per a facilitar-ne la confiança.
2. **Pre-tertúlia:** el professorat prepara l'alumnat per a la tertúlia, repassa les normes i recorda els elements principals de la història amb targetes per a visualitzar-lo, creant un espai segur i contextualitzat.
3. **Desenvolupament de la tertúlia:** el professorat llig una pàgina, fa preguntes i anima els xiquets i xiquetes a expressar-se lliurement, guiant els diàlegs i introduint noves preguntes quan cal.
4. **Clausura:** el professorat convida a compartir què s'ha aprés i felicita l'alumnat, recordant eixir de la biblioteca amb calma.

A l'anàlisi que es va fer de les **interaccions d'aprenentatge instrumental**, l'article recull com el professorat utilitza les interaccions dialògiques per a ampliar l'aprenentatge i el pensament de l'alumnat i utilitza estratègies com ara preguntes amb final obert, preguntes amb fórmules *què, com, quan, on* i *per què* (el que en anglés es coneix com les *Wh questions*), dona indicacions

de finalització i realitza retroalimentacions constants adreçades al desenvolupament dels processos psicològics superiors.

A més, també utilitzen este tipus d'interaccions per a **millorar les actituds prosocials i emocionals de l'alumnat,** posant èmfasi en elles en la fase prèvia de la tertúlia, donant pistes contínues sobre com comportar-se i fent intervencions individualitzades amb alumnat amb problemes de comportament. És important en este aspecte crear un clima segur i de confiança, ja que això donarà lloc a l'expressió de sentiments i emocions de l'alumnat, sempre garantint el compliment dels principis de l'aprenentatge dialògic, fent especial atenció al diàleg igualitari.

Les principals **conclusions** d'este article sobre els beneficis de les TLD són clares:

1. Generen un context de **diàleg i interaccions d'alta qualitat** per als xiquets i xiquetes vulnerables en contextos urbans.
2. Ajuden a **reduir alguns dels desafiaments** de les aules d'educació infantil.
3. A l'etapa d'infantil **aprenen a llegir mentre desenvolupen interpretacions del text i la "lectura del món"**, posant en pràctica totes les potencialitats de la lectura i l'ensenyament dialògic des de les primeres edats.
4. Pot ser una eina molt efectiva perquè aprenguen a **identificar comportaments agressius o d'assetjament des d'edat primerenca**, a través dels personatges i situacions de les obres que es llegixen.
5. Creen un **context segur i de suport, centrat en l'alumnat**.

Gràcies a la ciència sabem, cada vegada en més profunditat, que tenim al nostre abast actuacions que milloren la vida

de les persones i que garantixen el millor desenvolupament possible des d'edats primerenques. Les tertúlies literàries dialògiques són una de les eines més eficaces per a aconseguir-ho, ja que han demostrat millorar la vida acadèmica i social de tot l'alumnat, sense importar-ne l'origen, l'edat, el bagatge cultural o el nivell socioeconòmic de què procedisquen.

[Foto de Freepik]